

ОН**ПРОФСПІЛКА ПРАЦІВНИКІВ
ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ****TRADE UNION OF EDUCATION AND
SCIENCE WORKER OF UKRAINE**Юридична адреса: 01001, м. Київ, Майдан Незалежності, 2
Адреса для листування: 04071, м. Київ, вул. Ярославська, 6
Тел./факс: (044) 205-74-512, Maidan Nezalezhnosti, Kyiv, Ukraine, 01012
Tel./fax: +380 (44) 462-51-90E-mail: sekr.osvita@gmail.com Website: www.pon.org.ua

Розрахунковий рахунок: UA263223130000026002010078760 в АТ «Укресімбанк» (м. Київ), КОД ЄДРПОУ: 02605316

07.12.2022 № 02-5/559
на № _____ від _____

**Голові Верховної Ради України
СТЕФАНЧУКУ Р.О.**

Шановний Руслане Олексійовичу!

ЦК Профспілки працівників освіти і науки України розглянувши проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення ефективності використання земель сільськогосподарського призначення державної власності» (реєстр. № 7588 від 25.07.2022) вважає за необхідне висловити до нього наступні зауваження.

Перш за все слід зазначити, що законопроект містить низку положень, які не узгоджуються з нормами Конституції та законів України, не враховують правових позицій Конституційного Суду України, що ставить під сумнів заявлені авторами законопроекту мету та прогностичні результати його прийняття - підвищення ефективності використання земель сільськогосподарського призначення суб'єктами державного сектору економіки через створення організаційно-правового механізму для удосконалення їх організаційно-правової форми та заміни титулу права постійного користування земельними ділянками на оренду земель.

Також звертаємо увагу, що за відсутності у законопроекті запобіжників низка його положень може створити передумови для корупційних ризиків, зокрема, у випадках вилучення за рішенням Кабінету Міністрів України із постійного користування державних підприємств, установ, організацій земельних ділянок сільськогосподарського призначення з наступною їх передачею іншим державним підприємствам, які при цьому є невизначеними у законопроекті.

Так, законопроектом пропонується внесення змін до Земельного кодексу України (статті 120-1, 124, 127, 134, 135 і 149), Закону України «Про оренду землі», Закону України «Про управління об'єктами державної власності» (стаття 11-5), якими передбачається можливість передачі в оренду строком на 50 років земельних ділянок державної власності товариствам, які утворилися шляхом перетворення державного підприємства і є його правонаступником, якому належали на праві постійного користування зазначені земельні ділянки державної власності, а також вилучення за рішенням Кабінету Міністрів України земельних ділянок сільськогосподарського призначення державної власності з постійного користування державних підприємств, установ, організацій та передання їх у постійне користування інших державних

підприємств.

Як вбачається, таке перетворення державних підприємств та вилучення земельних ділянок стосуватиметься й державних сільськогосподарських підприємств, установ та організацій, а відтак, воно призведе до унеможливлення приватизації працівниками державних сільськогосподарських підприємств, установ та організацій земельних ділянок таких підприємств, установ та організацій, а також працівниками державних закладів освіти, розташованих на території відповідної ради, пенсіонерам з їх числа, отримання у власність земель сільськогосподарського призначення в розмірі земельного паю, визначеного для цієї місцевості, за рахунок земель запасу та резервного фонду відповідно до статті 25 Земельного кодексу України.

При цьому Закон гарантує працівникам державних закладів освіти право на одержання своєї земельної частки (паю), виділеної в натурі (на місцевості).

Перетворення державного сільськогосподарського підприємства в акціонерне товариство, товариство з обмеженою відповідальністю та вилучення у них земельних ділянок Кабінетом Міністрів України унеможливить втілення елементів правової, соціальної держави.

Отже, пропозиція законопроекту звужує обсяг існуючих прав працівників державних підприємств, установ та організацій, у тому числі державних закладів освіти, чим порушує закріплений в Конституції України принцип поваги та непорушності прав і свобод людини, утвердження і забезпечення яких є головним обов'язком держави.

Конституційний принцип правової держави вимагає від неї утримуватись від обмеження загальновизнаних прав і свобод людини і громадянина, в тому числі майнових прав.

Про недопущення порушення цих прав у своїх рішеннях зазначав Конституційний Суд України, виходячи з того, що скасування конституційних прав і свобод це їх офіційна (юридична або фактична) ліквідація або звуження змісту та обсягу прав і свобод:

загальновизнаним є правило, згідно з яким сутність змісту основного права в жодному разі не може бути порушена (п. 5 Рішення від 22.09.2005 № 5-рп/2005);

при ухваленні нових законів або внесенні змін до чинних законів не допускається звуження змісту та обсягу існуючих конституційних прав і свобод людини, якщо таке звуження призводить до порушення їх сутності (пп. 2.2 п. 2 Рішення від 22.05.2018 № 5-р/2018).

Отже запропонованими змінами порушуються вимоги Конституції України, за якими права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави; держава відповідає перед людиною за свою діяльність; утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави (частина друга статті 3); при прийнятті нових законів або внесенні змін до чинних законів не допускається звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод (частина третя статті 22); не може бути привілеїв чи обмежень за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших

переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, за мовними або іншими ознаками (частина друга статті 24).

Законопроектом також пропонується доповнити Закон України «Про управління об'єктами державної власності» новою статтею 11-5, якою визначити «особливості передачі цілісних майнових комплексів державних підприємств, яким належить право постійного користування земельними ділянками сільськогосподарського призначення, до сфери управління інших органів», а саме:

прийняття рішення Урядом України про передачу до сфери управління центральних органів виконавчої влади цілісних майнових комплексів державних підприємств, установ, організацій, яким належить право постійного користування земельними ділянками сільськогосподарського призначення; здійснення такої передачі без погодження з державним підприємством, цілісний майновий комплекс якого передається, а також з органом, уповноваженим управляти державним майном, або Національною академією наук, галузевою академією наук, іншими установами та організаціями, яким державне майно передано у безоплатне користування за окремим виключенням).

З цього приводу зауважуємо, що відповідно до п. 5 ст. 116 Конституції України, Закону України «Про Кабінет Міністрів України» питання здійснення управління об'єктами державної власності відповідно до закону віднесено до повноважень Кабінету Міністрів України. При цьому питання передачі (у тому числі особливостей передачі) цілісних майнових комплексів державних підприємств, яким належить право постійного користування земельними ділянками сільськогосподарського призначення, до сфери управління інших органів, не належить до повноважень парламенту (ст. 85 Конституції України).

Конституційний Суд України у Рішенні від 15.09.2009 № 21-рп/2009 зазначив, що системний аналіз конституційних норм, які визначають повноваження Президента України та Верховної Ради України, дає підстави для висновку, що ці інститути державної влади мають діяти в межах конституційних повноважень.

Крім цього, положення законопроекту, якими пропонується встановити, що за рішенням Кабінету Міністрів України можуть вилучатися з постійного користування державних підприємств, установ, організацій без їхньої згоди та без згоди органів (організацій), до сфери управління (відання) яких вони належать, і передаватися у постійне користування інших державних підприємств земельні ділянки сільськогосподарського призначення державної власності не відповідають конституційним принципам верховенства права та визначенню України правовою державою (статті 1 та 8 Конституції України), однією з основних умов реалізації яких є правова визначеність.

При цьому, залишається невідомим за якими критеріями та особливостями визначатимуться «інші державні підприємства», що свідчить про наявність ознак правової невизначеності

Принцип правової визначеності передбачає, зокрема, ясність та недвозначність викладення правових приписів, відсутність внутрішніх

суперечностей, дублювань у нормативно-правовому акті та узгодженість з іншими законами.

Вважаємо, що норми законопроекту слід узгодити з іншими законами, зокрема, законами, які регулюють діяльність закладів освіти, - законами України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про фахову передвищу освіту» «Про професійно-технічну освіту» тощо, та, які встановлюють повноваження органів управління освітою, засновників та керівників державних закладів освіти в частині управління майновими комплексами, які знаходяться в управлінні цих закладів.

Для цього пропонуємо внести зміни до нової статті 11-5 Закону України «Про управління об'єктами державної власності», якими передбачити, що не підлягають передачі без погодження з державним підприємством, цілісний майновий комплекс якого передається, а також з органом, уповноваженим управляти державним майном - цілісні майнові комплекси державних закладів освіти.

Просимо Вас, шановний Руслане Олексійовичу, розглянути зазначені зауваження ЦК Профспілки працівників освіти і науки України до законопроекту № 7588 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення ефективності використання земель сільськогосподарського призначення державної власності» та врахувати їх під час розгляду законопроекту у Верховній Раді України.

З повагою

Голова Профспілки

Георгій ТРУХАНОВ